

НАЦІЯ І НАЦІОНАЛЬНА ІДЕЯ ЯК ЧИННИК РОЗБУДОВИ УКРАЇНИ

Вінницький національний технічний університет

Анотація

Сучасне українське суспільство продовжує переживати один із найскладніших періодів своєї історії. Уперше за роки незалежності на весь зріст постало завдання подальшого зміцнення незалежності держави, збереження її стабільності і міжнаціональної згоди, протистояння спробам розколоти країну за ідеологічними і національними ознаками.

Ключові слова: національна ідея, політична нація.

Abstract:

Modern Ukrainian society continues to experience one of the most difficult periods in its history. For the first time since the years of independence, the task was to further strengthen the independent state, maintain stability and international agreement, and confront attempts to split the country on ideological and national grounds.

Keywords: national idea, political nation.

Саме національна ідея відіграє головну роль у формуванні політичної нації. До політичної нації в Україні, як відомо, належать українці, росіяни, білоруси, угорці, євреї та інші Національні меншини.

Теоретиками української національної ідеї були М. Костомаров, Т. Шевченко, М. Драгоманов, І. Франко, М. Грушевський, М. Міхновський, В. Чорновіл, Л. Лук'яненко. Зокрема, І. Франко був одним із перших в українській політичній думці, хто сформував концепцію політичної самостійності України. Проблему національної ідеї, політичного, економічного, соціального, культурного розвитку він вбачав у визначенні основних, системовизначальних цінностей, які конкретизують суть функцій держави, влади та її інституцій [3]

Намагаючись зрозуміти і пояснити, що ж таке нація, М.П. Драгоманов проаналізував всі її зовнішні ознаки, які характеризують націю як окрему спільноту людей: мову, побут та традиції, національний характер як відбиток спільної історичної долі, спільність території, психологічний склад та інше і прийшов до висновку, що вони не є сталими, а поступово змінюються. [3]

Зовнішні об'єктивні ознаки нації, на думку Драгоманова, - це скоріше чинники, що сприяли націотворенню, а найважливішою ознакою нації вчений визнає суто суб'єктивну ознаку - національну самосвідомість, яка зберігається в народі при усіх змінах зовнішніх ознак. Для того часу цей висновок був досить новим і плідним. В національній самосвідомості зовнішні ознаки перетворюються на стійкі уявлення про себе самих, про свою мову, рідну землю, про своє походження та історичну долю, про особливості характеру та ментальність, про свою відмінність від інших і прагнення жити окремою, самоорганізуючою спільнотою.

Таким чином, національна ідея повинна бути життєво визначальною як для всі окремих сфер буття, так і для самої людини. А звідси і особливе місце людини в політичній системі, що визначає і сенс, і перспективи життя взагалі. [4]

Серед сучасних дослідників української національної ідеї можна виділити В. Бебика, М. Дмитренка, В. Кременя, І. Кресіну, М. Обушного, Ф. Рудича, Ю. Римаренко, О. Пашкова та інші. [5]

Головна особливість національної ідеї полягає в тому, що вона під впливом часу і обставин може змінюватися, переформовуватися. Пошуки «нової» національної ідеї, як символу розвитку, або ж через намагання зруйнувати стереотипні уявлення про певну націю, як справедливо відзначає О. Засморжук, є своєрідним символом розвитку, що ні в якому разі не заперечує ідею стабільності національного менталітету, ментальності, а лише підкреслює те, що окремі його риси, особливості можуть проявлятися лише під тиском обставин, або з приходом «правильного» часу для їх розкриття на повну силу.[7]

Сьогодні необхідна ідея, яка б організувала українське суспільство на створення якісно нового рівня життя. Оскільки мало мати власні кордони, герб, гімн, прапор, парламент та президента. Життя повинно покращуватися, але покращуватися для всіх. Це повинно стати тією об'єднуючою ідеєю для політичної еліти та народу, яку однаково сприймали б і в Києві, й у Львові, й у Мелітополі.

Існування суспільства неможливе без інтегруючої ідеї, цілісність якої визначається духовною, творчою діяльністю особистості. Тому в епоху глобалізації великого значення набуває національна ідея, яка стає мірилом духовності і разом з нею - світоглядним забезпеченням способу вільного існування особистості, несе його ключові цінності. Вона протистоїть ідеологіям, що орієнтовані на уніфікацію переконань. Вироблення такої національної ідеї є для України справою надзвичайної ваги і актуальності, тому, що власне на її основі повинні визначатися головні орієнтири і цінності розбудови держави в контексті євроінтеграції.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

1. Похило І. Д. Етнічні групи та процес їх перетворення в нації за Е. Смітом Нова парадигма: журнал наукових праць/гол.ред.В.П.Бех. - Вип. 88 - К.: Вид-во НПУ імені М.П.Драгоманова, 2009. - С.158-168.
2. Похило І. Д. Нація і національна ідея як чинник розбудови суспільства [Електронний ресурс] / І. Д. Похило // Матеріали XLV Науково-технічної конференції ВНТУ, Вінниця, 23–24 березня 2016 р. — Електрон. текст. дані. — 2016. — Режим доступу : <http://conferences.vntu.edu.ua/index.php/all-hum/all-hum-2016/paper/view/404>. — Назва з екрана
3. М.В. МОРАРЬ Національна ідея як чинник консолідації українського суспільства Таврійський державний агротехнологічний університет, м. Мелітополь, Україна, E-mail: mogar.nikolay@mail.ru
4. Лісовий В. Що таке національна (українська) ідея?// Націоналізм: Антологія. 2-ге вид./ Упоряд. О.Проценко, В.Лісовий. – К.: Смолоскип, 2006. – xlv + 684 с.
5. Міхновський М. Самостійна Україна// Українська державницька ідея: Антол.політ. традиціоналізму/Укладання й передм.:О.Шокало, Я. Орос;Біограф.довідки: О.Шокало. – К.: МАУП, 2007. – 520с.
6. Сміт Ентоні. Нації і націоналізм у глобальну епоху / Пер. З англ. М. Климчика і Т. Цимбала. – К.: Ніка-Центр, 2006. – 320 с. – ISBN 966-521-162-5
7. Засморжук О.О. Ментальність чи менталітет - що відіграє першочергову роль у формуванні обличчя суспільства / О.О. Засморжук // Гілея: науковий вісник. - Вип. 812 (№ 2). - Київ, 2014. - с. 325-329.
8. Націоналізм: поняття та розвиток Освіта регіону. Український науковий журнал.К.: Ун-т «Україна», 2010. - №2.- С.59-63.

Ольга Іванівна Мельничук — студент групи ТКп-14б, факультет інфокомунікацій, радіоелектроніки та наносистем, Вінницький національний технічний університет, Вінниця, e-mail: tkp14b.melnychuk@gmail.com

Olga Ivanivna Melnychuk - student group ТКп-14b, Faculty of Informatics, Radioelectronics and Nanosystems, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, e-mail: tkp14b.melnychuk@gmail.com

Ірина Данилівна Похило – канд. політ. наук, доцент кафедри суспільно - політичних наук, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця.

Iryna Pokhilo -associate Professor of social and political Sciences, Vinnytsia national technical University, Vinnitsa.